

Türkiye Doğalgaz Piyasasında Ticaret

5. Türkiye Enerji Zirvesi
12 Eylül 2014 – Gaziantep

Arif Aktürk
Gaz Grubu Başkanı

PETFORM Hakkında

2000 yılında kurulan PETFORM, geçtiğimiz 12 yılda arama – üretim sektörü ve doğalgaz piyasasının gelişiminde özel sektör ile kamu kurumları arasında kilit rol oynamıştır.

PETFORM üyelerinin 2 ana faaliyet alanı:

- Arama – Üretim Sektörü
- Doğalgaz Piyasası

PETFORM Üyesi 58 Şirket

- AKENERJ
- AKFEL
- AKSA
- ALADDIN MIDDLE EAST
- ANATOLIA ENERGY
- ANGORAGAZ
- ATT LA DO AN N AAT
- AVRASYA GAZ
- AYGAZ
- BATI HATTI GAZ
- BM HOLD NG
- BORDRILL SONDAJ
- BOSPHORUSGAZ
- BP
- CHEVRON
- ÇALIK ENERJ
- DEM RÖREN EGL
- DO AL ENERJ
- DO AN ENERJ
- ED SON
- EGEDAZ
- ENEL
- ENERCO ENERJ
- ENERJ SA
- ENERYA
- ERDGAZ
- EWE ENERJ
- EXXONMOBIL
- GDF SUEZ
- GENEL ENERGY
- GLOBAL ENERGY
- GÜNEY YILDIZI PETROL
- HATTU A ENERJ
- H POT ENERJ
- IBS RESEARCH
- K BAR ENERJ
- MARSA ENERGY
- NATURGAZ
- OMV
- PALMET ENERJ
- PERENCO
- PETRAKO
- POLMAK
- POZ T F DO ALGAZ
- SHELL ENERJ
- SOCAR
- STATOIL
- TBS PETROL
- TEKFEN N AAT
- TEM
- THRACE BASIN
- TIWAY
- TOTAL
- TURCAS
- VALEURA ENERGY
- YEN ELEKTR K
- ZMB GAZ DEPO
- ZORLU ENERJ

Türkiye'nin Genel Enerji Dengesi (1990 – 2012)

	1990	2012	De i im
Toplam Enerji Talebi (milyon ton p.e.)	52.9	119.5	118%
Toplam Yerli Üretim (milyon ton p.e.)	25.6	32.2	26%
Toplam Enerji thalatı (milyon ton p.e.)	30.9	90.2	192%
Yerli Üretimin Toplam Talebi Kar ılama Oranı	48%	28%	- 42%

2013 yılı sonunda doğal gazın toplam birincil enerji arzı içerisindeki payı **%34** olmuştur

Enerji'nin Türkiye'nin Toplam İthalatındaki Payı (2009 – 2013)

(milyar USD)	2010	2011	2012	2013
Ham Petrol ve Petrol Ürünleri	20,6	29,2	31,5	29,4
Doğal Gaz	14,1	20,2	23,2	21,2
Kömür	3,3	4,1	4,6	4,3
Toplam Enerji İthalatı	38,5	54,1	60,1	55,9
Türkiye'nin Toplam İthalatı	185,5	240,8	236,5	251,6
Petrol ve Petrol Ürünlerinin Toplam İthalattaki Payı	%12	%12,5	%13	%12

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Gaz Tedarik Anlaşmaları

Kontrat	Anlaşma Yılı	Yürürlük Tarihi	Süre (Yıl)	Miktar (Plato Bcm/yıl)	Sona Eri Tarihi
Rusya (Batı)	ubat 1986	Haziran 1987	25	6	2012
Cezayir (LNG)	Nisan 1988	Austos 1994	20	4	2014
Nijerya (LNG)	Kasım 1995	Ekim 1999	22	1.2	2021
Iran	Austos 1996	Aralık 2001	25	10	2026
Rusya (M.Akim)	Aralık 1997	ubat 2003	25	16	2028
Rusya (Batı)	ubat 1998	Mart 1998	23	8	2021
Azerbaycan	Mart 2001	Temmuz 2007	15	6.6	2022
Azerbaycan (Faz II)	Ekim 2011	Ekim 2018	15	6	2026

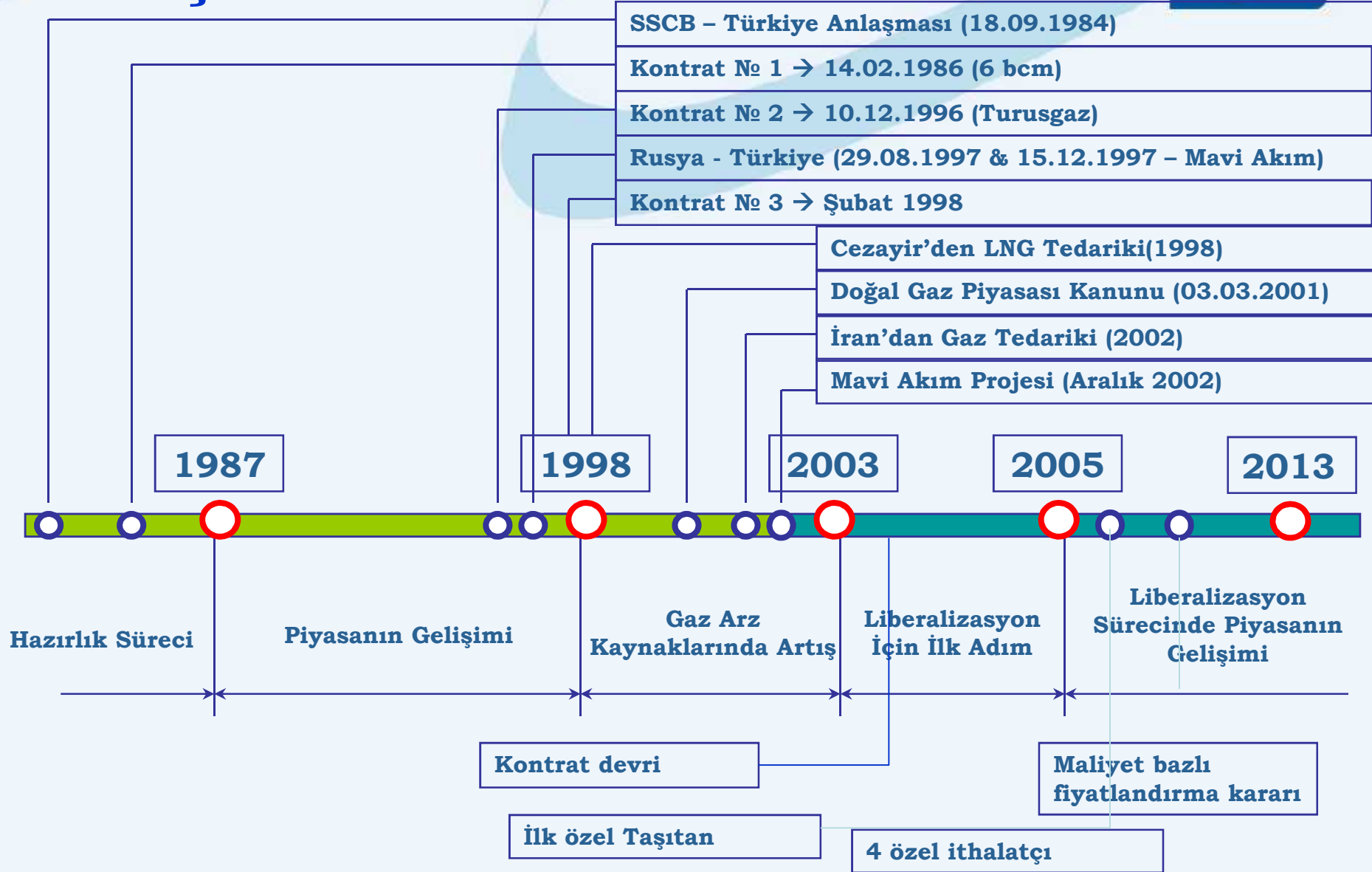
Kaynak: EPDK

Ülkelere Göre Doğal Gaz Arz Kaynaklarımız (2011–2012–2013)

(bcm)	2011	2012	2013	Pay (2013)
Rusya	25.406	26.491	26.212	58 %
Iran	8.190	8.215	8.730	19 %
Azerbaycan	3.806	3.354	4.245	9 %
Cezayir (LNG)	4.156	4.076	3.917	9 %
Nijerya (LNG)	1.248	1.322	1.274	3 %
Spot LNG	1.069	2.464	892	2 %
Toplam	43.874	45.922	45.270	

Türkiye Doğalgaz Piyasasının Gelişim Süreci

Özel Şirketlerin Piyasaya Giriş Tarihleri

Kontrat Devri (2007)

Enerco Enerji	2.50
BosphorusGaz	0.75
AvrasyaGaz	0.50
Shell Enerji	0.25
	+

	4 bcm

Kontrat Yenilenmesi (2013)

Akfel Gaz	2.25
BosphorusGaz	1.75
Kibar Enerji	1.00
Batı Hattı	1.00
	+

	6 bcm

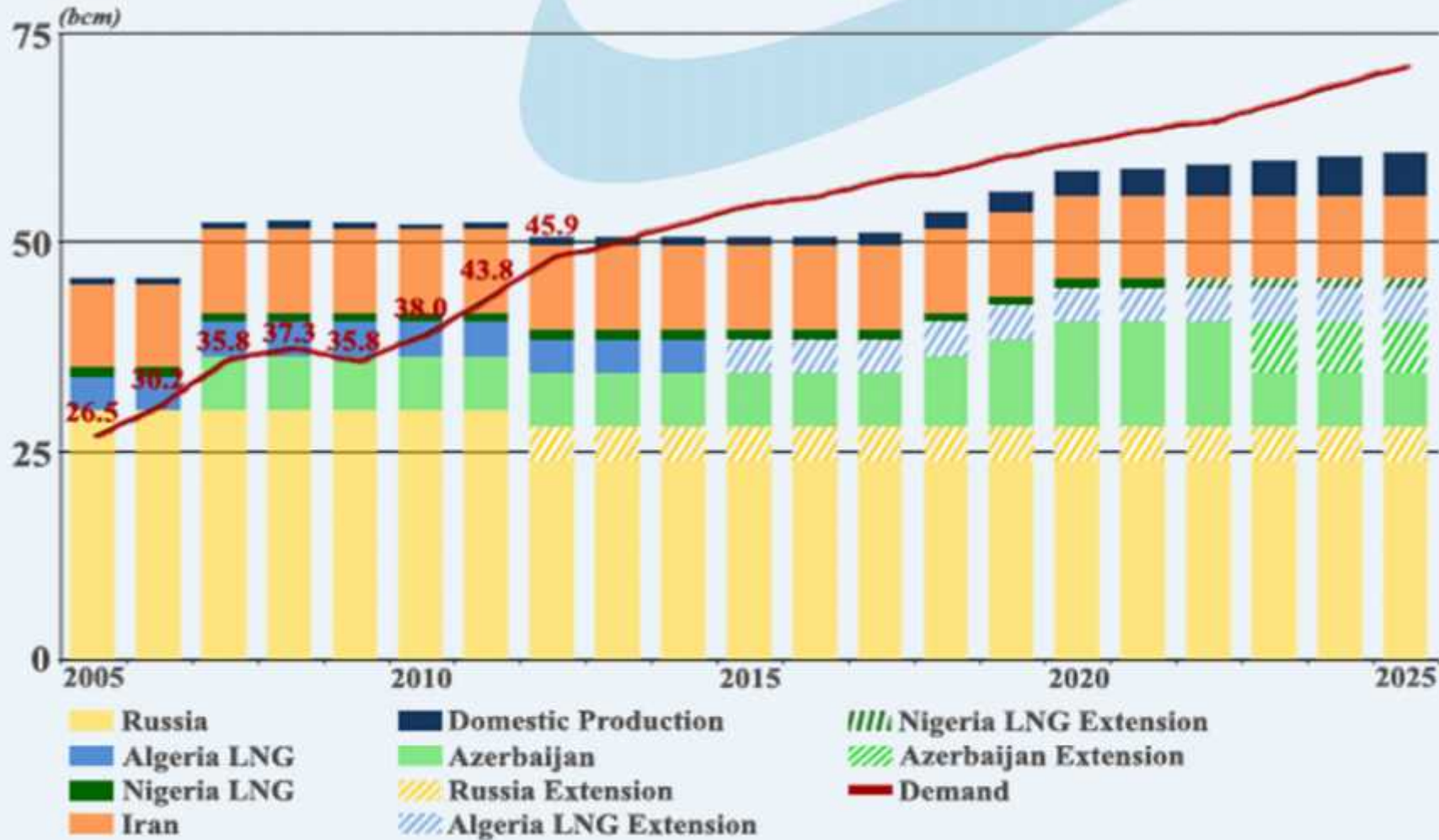
TR – AZ Anlaşması (2013)

SOCAR	1.20
-------	------

Gaz Kullanımının Sektörel Dağılımı (2007 – 2012)

Doğal Gaz Arz ve Talebi (2005 – 2025)

Özel Sektörün Toplam Ticareti

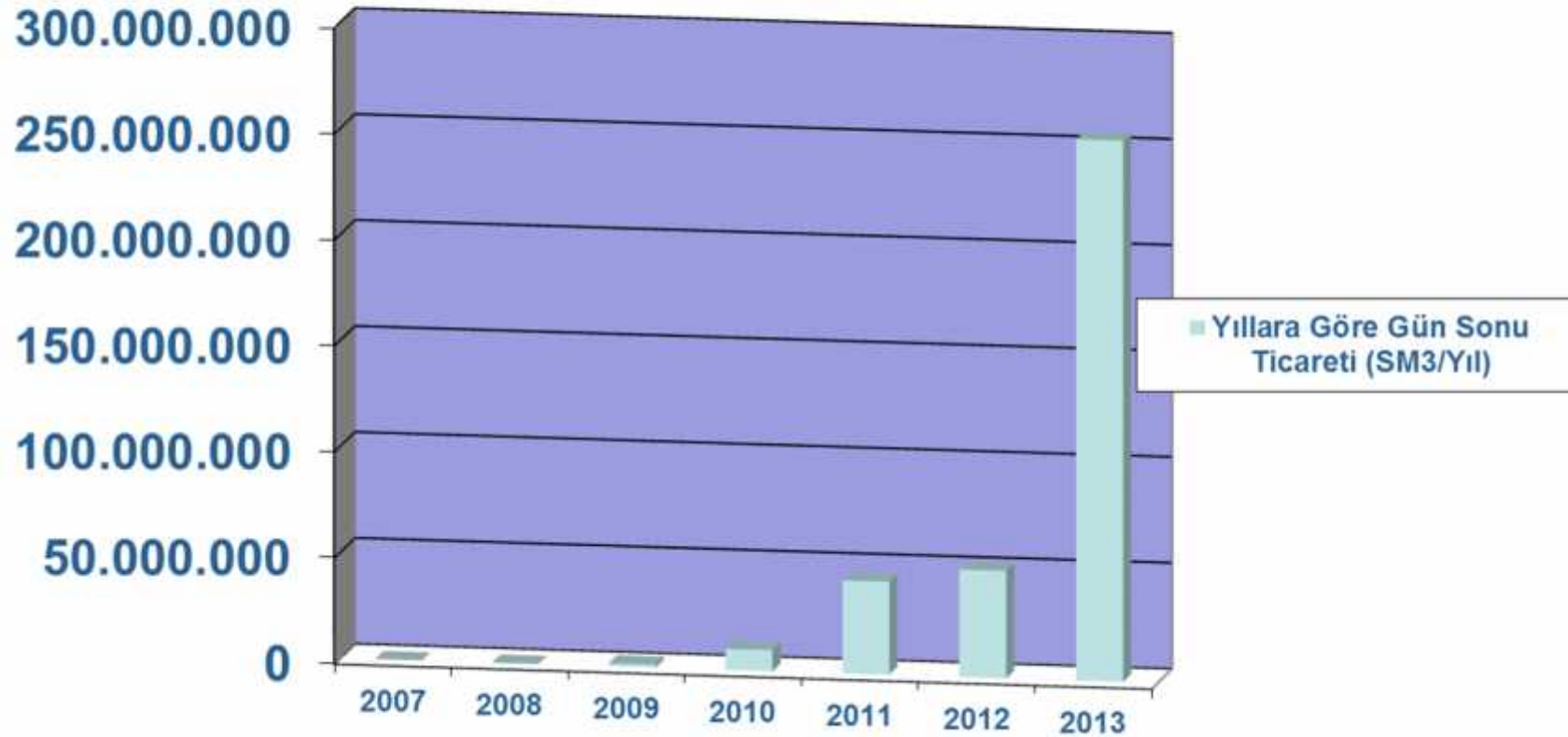
■ Özel Sektör Sanal Tic. Toplam Çıkış Miktarı ■ Özel Sektör Toplam Fiziki Çıkış Miktarı

Yıllara Göre Gün Sonu Ticareti

Yıllara Göre Gün Sonu Ticareti (SM3/Yıl)

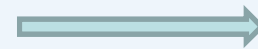

Doğal Gaz Piyasası İçin Politika Önerileri

1. Sübvansyon ve çapraz sübvansiyon uygulamalarına son verilmesi
2. Özel sektörün doğal gaz ithalatının önündeki tüm engellerin kaldırılması
3. BOTA 'ın piyasa payının azaltılması
4. BOTA İletim ve BOTA Ticaret'in ayrı tırılması
5. Kompresör ve doğal gaz depolama tesisleri başta olmak üzere altyapı ile EBT ve Scada başta olmak üzere IT yatırımlarının BOTA tarafından tamamlanması
6. Ülkemizde bir doğal gaz ticaret merkezi tesis edilebilmesi için gerekli hukuki ve ticari ortamın oluşturulması için piyasa oyuncularıyla eşgüdüm içerisinde adımlar atılması

DOĞAL GAZ PİYASASI KANUNU

2014